

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
040 - 25 25 54
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

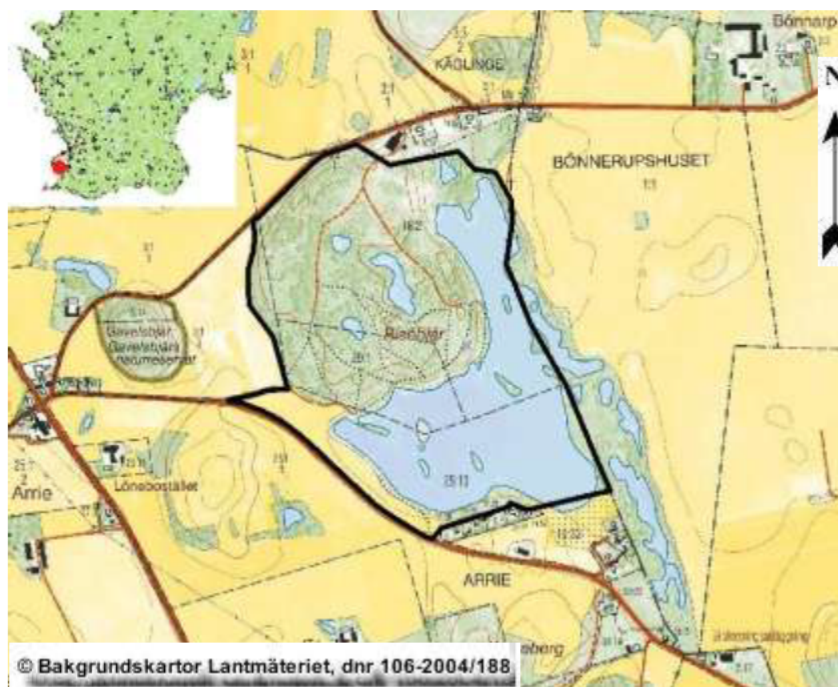
Beslut om bildande av naturreservatet Arriesjön-Risebjär i Vellinge kommun, Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skala 1:10000

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Arriesjön-Risebjär
Kommun	Vellinge
Objektnummer	1022598
Internationella åtaganden	-
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägare	Arrie 18:2 (del av) (Stiftelsen Fritidsområden i Skåne)
Läge	Området är beläget cirka 8 km nordost och Vellinge och cirka 10 km sydost om Malmö
Kartblad	Ekonomiska kartan: 2C1f Topografiska kartan: 2C SV Malmö
Koordinater	X 380212, Y 6154196 (SWEREF 99)
Naturgeografisk region	Nr 6, Sydvästskåne
Inskrivna nyttjanderätter	Se bilaga 3
Gemensamhetsanläggningar	Se bilaga 3
Areal	59,6 hektar, varav cirka 20 hektar är vatten
Förvaltare	Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område för det rörliga friluftslivet utan att det påverkar områdets naturvärden negativt. Bevara och utveckla områdets gräsmarker, buskmarker, skogsmarker, våtmarker och sjö. Bevara och underlätta etablering av de arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av ovannämnda biotoper och särskilt de arter som är beroende av gräsmarker, buskmarker och våtmarker.

Syftet nås genom att:

- Göra området tillgängligt för det rörliga friluftslivet, genom att iordningställa rast- och grillplatser, tillgänglighetsanpassade leder och toaletter, parkeringsplatser, ridled, informationstavlor m.m.
- Bevara och utveckla buskmarkerna och gräsmarkerna genom röjning, bete, slåtter eller bränning,
- Bevara och utveckla skogsmarkerna genom naturvårdande skötsel,
- Bevara och utveckla våtmarkerna genom vid behov naturvårdande rensningar,

- Bevara sjöns hydrologi,
- Gynna förutsättningarna för våtmarkshäckande fåglar genom vegetationsvårdande åtgärder och införa beträdnadsförbud under viss del av året,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området, bl.a. genom att bevara och tillse att ersättningsträd för salg och bärande buskar och träd bibehålls,
- Gynna de i området förekommande rödlistade arterna,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av området.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att spränga, borra, schakta, fylla ut eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. plantera eller så buskar och träd,
4. gödsla, eller använda kemiska bekämpningsmedel,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,

2. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
3. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. skada fast naturföremål eller ytbildning, t.ex. rista i träd, måla på stenar etc.
2. elda utanför av förvaltaren iordningställda eldstäder,
3. ställa upp husvagn, husbil eller motsvarande på angöringsplats mellan kl. 00.00 – 06.00,
4. gräva upp växter, mossor, lavar eller plocka vedlevande svampar,
5. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra eller elda död ved,
6. avsiktligt störa djurlivet,
7. under tidsperioden 15 mars till 15 juli, vistas närmare än 30 meter från fågelöar, enligt bilaga 2.
8. flyga med modellflygplan eller liknande,
9. medföra hund eller annat sällskapsdjur som ej hålls i koppel. Kopplets längd får ej överstiga 5 meter.
10. rida på annat än av förvaltaren särskilt anvisad led eller område,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

11. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller humlor. Enstaka exemplar får dock samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används.

Slutligen är det förbjudet att utan förvaltarens godkännande

12. anbringa tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
13. bedriva hundträning och -tävling/prov, orientering, fisketävling, sjösätta båt, kanot eller liknande, lägerverksamhet eller dylikt.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för.

- åtgärder i samband med förvaltarnas skötsel eller utveckling av området på sätt som ej strider emot naturreservatets syfte, ex utökning av parkeringsplatser och andra anordningar eller byggnader för det rörliga friluftslivet, grävning av sandblottor, i samband med jakt uppsättande av tillfälliga jakttorn.
- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med väg, led, rastplats etc.).
- underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar.
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar, master och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete, som kan påverka mark- eller vegetation, ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.
- Länsstyrelsen eller förvaltarens uppsättning av informationstavlor och gränsmärken för naturreservatet.
- C6, C9 och C12 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen eller förvaltaren i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga värden

Arrie ligger i nordöstra hörnet av Vellinge kommun. Området gränsar direkt till Svedala kommun och Malmö Stad. Landskapet domineras av öppna fält med uppstickande moränkullar.

Berggrunden består till största delen av dankalksten som är överlagrad med ett tjockt lager av sandig morän. Delar av området har tidigare utgjorts av ett isälvsmaterial. Detta har dock grävts bort och en sjö Arriesjön har skapats. Moränkullen Risebjär bildades när inlandsisen smälte och uppkom i ett dödislandskap. Kullen var ursprungligen 20 meter hög och cirka 500 meter i diameter och har också delvis utsatts för täktverksamhet. Ett av Sveriges få mammutfynd gjordes i tåkten år 1934, ett cirka 20 000 år gammalt fragment av en bete.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

I dagsläget består ungefär en tredjedel av naturreservatet av en skapad täktsjö. Resterande område är mer eller mindre igenvuxna marker efter att täktverksamheten upphörde i slutet av 1990-talet.

Hela Risebjär utgör en övrig kulturhistorisk lämning och utgör en plats med tradition. Enligt traditionen bodde här Rise-frun och hennes två döttrar. Modernare kulturlämningar i området är spåren efter den avslutade täktverksamheten. I anslutning till området finns även en teglad, nu nedlagd, murbruksfabrik.

Biologiska bevarandevärden

I området finns på en begränsad yta ett mosaikartat område med öppna gräsmarker, betade hagar, bryn och igenväxningsmarker, blivande skogsmarker, våtmarker och sjö. I sjön häckar bl.a. skrattmåsar och gråhakedopping. I vassruggarna tutar rördrom, klassad som nära hotad av Artdatabanken (NT) och i det höga gräset i anslutning till vassruggarna häckar gräshoppsångare (NT). I buskmarkerna som främst består av hagtorn häckar hämpling, klassad som sårbar av Artdatabanken (VU) och rosenfink (VU). Området har stor betydelse för rastande fågel, både tättingar och vattenfåglar under vår och höst. I de öppna gräsmarkerna finns fläckvis rikligt med örter, däribland väddklint, rödtoppa, hedblomster och blåeld. Baserat på sandförekomsten i området och den nektar- och pollenrika floran bör området vara intressant även ur sandbi- och humlesynpunkt. Fjärilsfaunan hyser bl.a. arter som smygstekellik glansvinge (NT), mindre blåvinge (NT), bredbrämad bastardsvärmare (NT) och sexfläckig bastardsvärmare (NT). Så sent som för något decennium sedan fanns lökgroda (NT) strandpadda (VU) och sandödlor (VU) i området. Det är osäkert om lökgroda och strandpadda fortfarande finns kvar. I området finns två dammar som har grävs för amfibier. I de mer skogliga delarna dominerar björk och sälg, varav sälgen redan har börjat övergå i död ved. Skogsområdena utgör ett lämpligt

vinterhabitat för spillkråka. I gläntor växer bl.a. blåhallon. Delar av området betas med häst.

Friluftsvärden

Reservatets tätortsnära läge gör att området är ett uppskattat utflyktsmål. Hit kommer många för den vackra utsikten på Risebjär, för att vandra på lederna eller för att rasta hundar. Arriesjön är populärt fiskevatten och besöks mycket för det fina fiskets skull. En handikappanpassad fågelplattform har uppförts på Arriesjöns södra sida för att främja fågelskådning. Området utnyttjas också för ridturer.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 4 § Miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,

2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Länsstyrelsens bedömning

Naturreservatet har och bedöms kunna få ännu högre frilufts- och naturvärden. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur frilufts- och naturvårdenssynpunkt avseende regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Länets naturvårdsprogram:** Ingår i ett större klass 2 område tillsammans med naturreservatet Gavelbjär. Klass 1 utgör högsta naturvärde och klass 3 höga naturvärden.
- **Närliggande naturreservat:** Gavelbjärs naturreservat ligger cirka 200 meter från Arriesjön-Risebjär. Vegetationsmässigt utgör dessa båda områden en enhet.
- **Tätortsnära natur:** Området ingår i ett större område som är utpekats i programmet tätortsnära natur. Området är ett uppskattat strövområde och har potential att bli ännu mer tillgängligt genom förbättrad infrastruktur med leder och rastplatser etc.
- **Strandskydd:** Strandskydd gäller 100 meter från Arriesjön. Strandskyddsområdet är i stort behov av en översyn då det har upprättats när tåksjön hade en annan form. Lantmäteriet har kontaktats i denna fråga.
- **Vellinge kommuns översiktsplan från år 2010:** Området ingår i ett större område som är utpekats som ett grönområde.

- **Rödlistade arter:** I området finns bl.a. hämpling, rosenfink och sandödda, klassade som sårbara (VU) av Artdatabanken. Vidare finns sånglärka, gräshoppsångare, mindre blåvinge, bredbrämad bastardsvärmare och sexfläckig bastardsvärmare, smygstekellik glansvinge, klassade som nära hotade (NT).
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande, spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande, törnskata *Lanius collurio* (A338) födosökande och möjligen häckande, rördrom *Botaurus stellaris* (A021) möjligen häckande.
- **Fornlämningar:** Det finns en övrig kulturlämning (område med tradition) i området och som utgörs av hela Risebjär

Arriesjön-Risebjär omfattar ett cirka 60 hektar stort rekreationsområde, varav 20 hektar utgörs av sjö. Området har stor betydelse för den lokala tätortsnära rekreationen i synnerhet för boenden från Vellinge kommun och Malmö Stad. Det föreligger ett stort behov att förordna området med ordningsföreskrifter.

Naturvårdsmässigt finns det behov av att stärka det närliggande naturreservatet Gavelsbjär. Detta kan ske genom att Arriesjön-Risebjär delar flera naturtyper (öppna gräsmarker och buskmarker) med Gavelsbjär.

I området finns naturvårdsvärden som särskilt är kopplade till örtrika sandiga marker. Det finns ett flertal rödlistade arter i området som är i behov av vegetationsvårdande åtgärder och skapande av sandblottor. För att öka möjligheten för lyckade häckningsframgångar hos våtmarksfåglar däribland skrattmås och doppingar, som lever under skrattmåsens beskydd, behöver några av öarna i sjön förordnas med beträdnadsförbud under viss del av året.

Marken ägs av Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne. Mot bakgrund av att naturreservatet främst är avsatt för friluftslivet och att Naturvårdsverkets anslag för intrång är mycket begränsat har Länsstyrelsen valt att ej införa A föreskrift gällande förbud mot avverkning av träd och buskar, ej heller har B föreskrift gällande att tåla intrång gällande avverkning av träd och buskar införts. Markägaren har i ärendet ej erhållit någon form av intrångsersättning.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara och utveckla ett tätortsnära rekreationsområde, bevara biologisk mångfald, bevara, restaurera och utveckla värdefulla naturmiljöer samt restaurera och utveckla livsmiljöer för skyddsvärda arter bör Arriesjön-Risebjär avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 3) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap 13-18 §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelserna, gäller parallellt med reservatsföreskrifterna och skötselplanen,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,

- Lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ändra eller ta bort en fast fornlämning.
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Sjötrafikförordningen (1986:300) om t ex hastighetsbegränsningar, ankringsförbud, förbud mot vissa farkoster,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Ärendets handläggning

Stiftelsen för fritidsområden i Skåne samt stiftelsen OD Krook donation i L-län förvärvade under åren 2004-2006 de olika fastigheterna som senare uppgick i Arrie 18:2 med avsikt att de skulle förordnas som naturreservat.

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren avgränsat naturreservatet samt upprättat förslag till syfte och föreskrifter. Markägaren har i samråd med Länsstyrelsen framtagit förslag till skötselplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Kungörelse

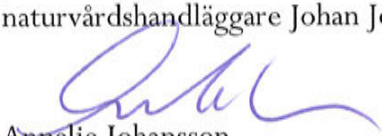
Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sökande och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4.

Detta beslut har fattats av tf. länsöverdirektör Annelie Johansson. I den slutliga handläggningen har även deltagit naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Kristina Westlin, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Annelie Johansson

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerat beträdnadsförbud
3. Utdrag ur fastighetsregistret, nyttjanderätter och gemensamhetsanläggningar
4. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Kontaktperson

Miljöavdelningen

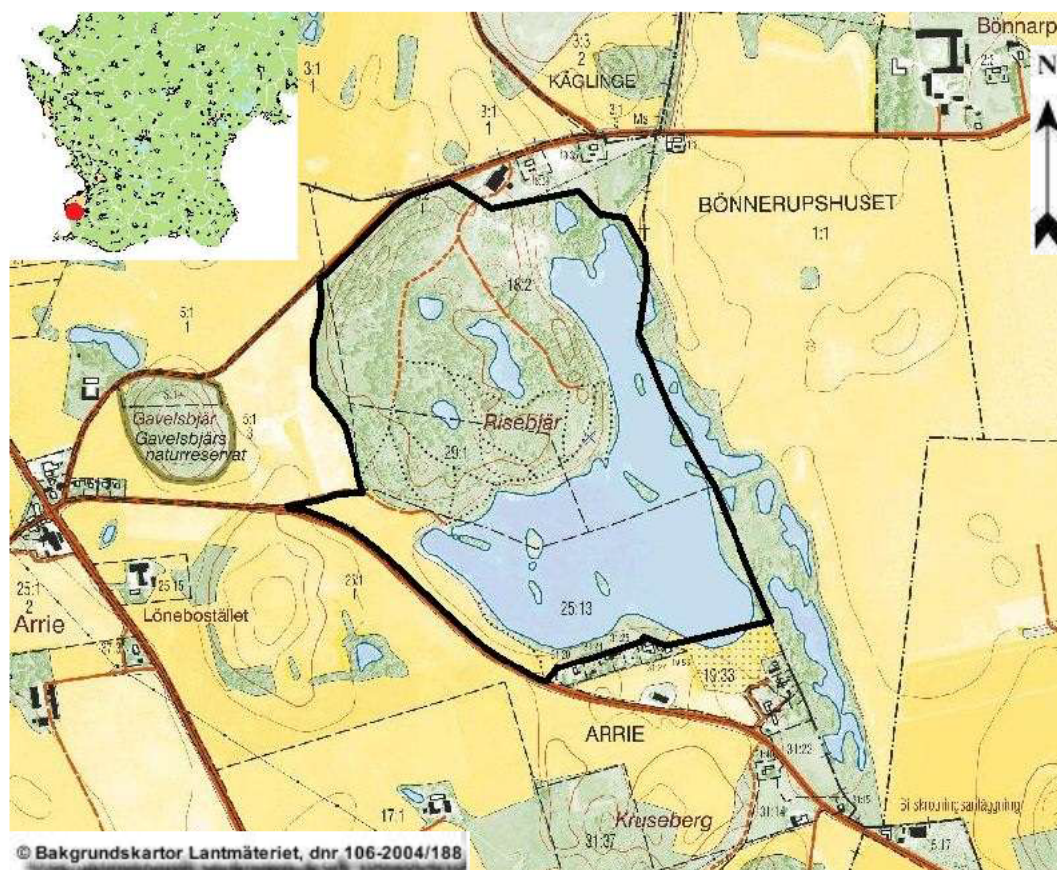
Johan Johnmark

040 - 25 25 54

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 26 september 2013 om Naturreservatet Arriesjön-Risebjär i Vellinge kommun.

Naturreservatet begränsas av mitten av svart heldragen linje på kartan. Skala 1:10 000

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala 1:100 000

Johan Johnmark

Kopia för kännedom till:

Akten

Kontaktperson

Miljöavdelningen

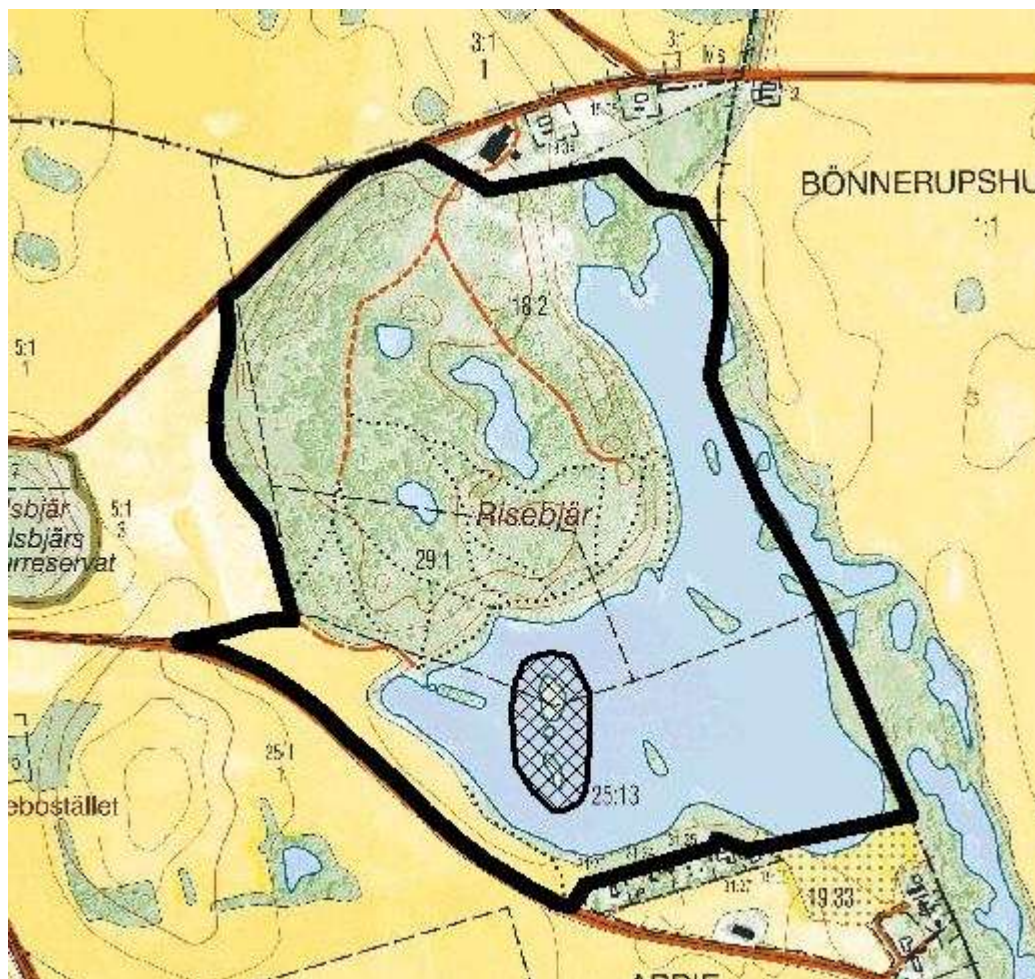
Johan Johnmark

040 - 25 25 54

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerat beträdnadsförbud

Tillhör beslut den 26 september 2013 om Naturreservatet Arriesjön-Risebjär i Vellinge kommun.

Inom kryssmarkerat område råder förbud under tidsperioden 15 mars till 15 juli, att vistas närmare än 30 meter från fågelöar